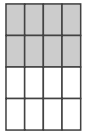

Građani i država u kablovskoj mreži

Medij - Rubrika: POLITIKA - Društvo
Datum: Pon, 10/03/2014
Površina članka: 714cm2
Strana: 8

Zemlja: Srbija
Autor: Bojan Bilbija
Deo: 1/1

Građani i država u kablovskoj mreži

Više od 30 kanala neovlašćeno emituje reklamne blokove, čime ostvaruju trećinu ukupnog marketinškog bužeta

oko 60 odsto tržišta u Srbiji obuhvaćeno je kablovskim operaterima koji vrše distribuciju kablovskim distributivnim mrežama (KDS), satelitskim komunikacijama (DTH), putem interneta (IPTV), a prisutne su i nove mogućnosti prijema putem bežičnih radio-mreža. Prema podacima Republičke agencije za telekomunikacije (RATEL), KDS sistemi pokrivaju 72 odsto pretplatnika, DTH 16, a IPTV 12 odsto. Međutim, sa pojavom kablovске

Беспашедна борба за претплатнике

телевизије, настали су и нови проблеми. Ако, на пример, оператер ИКОМ укине у својој мрежи америчку телевизију Си-Ен-Ен, грађани немају могућност да на то утичу.

Производња медијског садржаја раније је била у искључивој надлежности Републичке радио-дифузне агенције (РРА), која је додељивала дозволе за земаљско емитовање ТВ и радио-програма, и дозволе за дистрибуцију ТВ програма преко КДС-а. Када се ради о интернет приступу, он се није регулисао, али ће он у скорој будућности бити доминантан медијум за дистрибуцију медијских и свих других садржаја, што намеће потребу новог уређења области електронских медија.

Доминација СББ-а

Приходи који се остварују на кabloвском тржишту су у сталном порасту, па је тако у 2011. години приход износио 10.349.000 динара, а у 2012. повећан је на 12.370.000 динара, што је више за скоро петину, објашњава Миленко Остојић, бивши члан Управног одбора Ратела. Приходи се остварују највише од претплате (91,6 одсто), прикључивања на мрежу (7,2 одсто) и осталих услуга 1,2 одсто. Просечна цена претплате је изнад 700 динара месечно.

Постоје и други начини приходавања кabloвских оператера, о којима се мање говори. Ред у ову област требало би да унесе нови закон о електронским комуникацијама, који треба да буде усаглашен са европским стандардима, спречи да се угасе многи приватни медији, али и вишемилонске губитке државе. Осим тога што Европска унија инсистира да нови закон државу обавезе да изађе из власништва над медијима и експлицитно је против тога да оператери буду оснивачи и власници медија, ЕУ тражи да се дефинише статус такзованих прекограничних канала. То су ТВ програми који се емитују из иностранства, а реemitују у Србији. У овом тренутку има око 100 таквих програма.

На овај начин се криши постојећи Закон о радио-дифузији, јер је Србија потписник међудржавног уговора, којим се емитерима из иностранства гарантује слобода пријема и реemitовања медијских услуга на територији Србије. Међутим, прекогранични канали (FOX, FOX movies, FOX crime, FOX life, AXN, Univesal, MTV, TV 100, Cinemania, CinestarTV, Sport klub, Animal planet, Discovery, Explorer, TLC, 24Kitchen, National geographic, History...), прекрајају про-

грам и са мастера у Београду емитују прилоге, емисије, рекламе и понашају се као домаћи емитери, иако немају дозволу РРА. Прекогранични канали ништа не плаћају, на њих се не односе закони Србије (о радио-дифузији, информисању, оглашавању, играма на срећу) и налазе се ван правног, фискалног и пореског система Србије.

Како се проценује, данас више од 30 ових канала неовлашћено емитује дугачке рекламне блокове домаћих компанија. Овај новац, уместо да се усмери ка домаћим, легалним емитерима, уплаћује се на стране рачуне (држава не наплаћује ни ПДВ), или се плаћања између оглашљивача и ТВ канала обављају „на црно“, у кешу. Ради се о огромним средствима, и према неким прорачунима, више од 30 одсто укупног marketinшког буџета који је намењен српским електронским медијима – одлази на рачуне прекограничних канала чија седишта се налазе у иностранству.

Жељко Пантић, директор „Данас конференс центра“, организовао је конференцију „Кabloвски ТВ оператери и слобода медија у Србији“. У разговору за наш лист, Пантић подсела на дуготрајни проблем између СББ-а и „Телекома Србије“. Телекомови канали Арена спорт нису у понуди СББ кabloвског оператера, јер СББ има свој спортски канал, Спорт клуб. То је био један од кључних разлога зашто је Арена спорт на крају завршила као један од највећих губитака у систему „Телекома Србије“, а уплатили су милионе евра за разне спортске преносе.

– Имамо потпуну аутономију кabloвских оператера да стављају и скидају канале из своје понуде. Уколико се, на пример, неком политичару не свиђа нешто на некој телевизији, он може једним телефонским позивом да скине ту телевизију са кабла. У другим земљама јасне критеријуме и стандарде утврђује независно регулаторно тело, као што је код нас РРА. Ако регулаторно тело некоме олобри емитовање, кabloвски оператер нема право никога да скине са мреже – објашњава Пантић.

Постоји и други проблем, изазван неважном експанзијом ТВ Пинк на каблу, који је увео 35 нових канала, додаје наш саговорник.

– Кabloвски оператери који аналогно испоручују сигнал, технички не могу да имају у понуди више од 70 канала. А то значи да велики број те-

левиизија не може да уђе на листу канала који се емитују у мрежи, док са друге стране не постоје јасни критеријуми за то. Овај проблем не постоји код оних провајдера који обезбеђују дигитални сигнал или IPTV услуге, пошто број канала може да буде неограничен – наглашава Пантић.

Раније је постојала строга територијална подела, поготово у Београду, који оператер покрива одређени део града. Онај оператер који је први ушао у неку зграду, остаје и једини. Ретко где постоје два оператера, а три или четири не постоје нигде. Тако је било све док нису дошли IPTV сервери који су пореметили овај монопол који је постојао још од деведесетих година.

– Имамо два домаћа оператера, државна, Телеком и Пошта. Са друге стране су приватни оператери, где је лидер и гигант СББ, иза кога стоји велика мултинационална корпорација. Од страних оператера, ту је и ИКОМ, али он губи тржишне позиције. Вероватно ће доћи до

Имамо потпуну аутономију кabloвских оператера да стављају и скидају канале из своје понуде. У другим земљама ако регулаторно тело некоме олобри емитовање, кabloвски оператер нема право да га скине са мреже

укрупњавања тржишта и формирања три велика блока: Телекома, Поште и СББ-а. Таква ситуација отвара бескрајне могућности злоупотребе, јер ће ова три оператера имати могућност да стављају и скидају ТВ канале по вољи, што ствара оквир за цензуру и аутоцензуру какве није било ни у комунизму. Неко може, притиском на дугме, да уклони телевизију, под изговором да се не уклапа у пословне интересе кabloвских оператера – упозорава Пантић.

Поактуелним подацима АГБ Нилсена, додаје он, 60 одсто домаћинстава гледа само кabloвску телевизију, па ако се неки канал уклони са кабла, две трећине становништва не може да је гледа.

– Решење је да се законом пропише право на емитовање у кabloвским мрежама и да кад неко добије право емитовања на каблу, нико од оператера не може да га скине – каже Жељко Пантић.

Bojan Bilbija